

ת"פ 11447/05/13 - מדינת ישראל נגד יעקב נביא

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 11447-05-13 מדינת ישראל נ' נביא
בפני כב' השופט עידו דרויאן

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד יעלה הראל
נגד
יעקב נביא
ע"י ב"כ עו"ד יחיאל לאמש

הכרעת דין

בכתב האישום שהוגש בחודש מאי 2013 הואשם הנאשם בעבירות של שימוש במרמה במסמך הקשור ברכב ובקבלת דבר במרמה, בגין מעשה שביצע לפי הנטען בחודש פברואר 2010.

בכתב האישום נטען כך:

1. ב-4.11.08 קנו האחים עופר ואמיר אשכנזי מחברת אורדן הסוחרת בכלי רכב שעברו תאונה, רכב סוזוקי ג'מיני, שבמועד הרכישה עבר כבר יותר מ-100,000 ק"מ.
2. האחים תיקנו את הרכב והחליפו את לוח המחוונים ובכללו האודומטר (מד הקילומטרים)^[1], בלוח מחוונים מרכב שפורק ובו אודומטר אחר שהראה כי הרכב עבר כ-40,000 ק"מ בלבד. בכך זייפו האחים את האודומטר ובגין מעשה זה הועמדו האחים לדין בהליך אחר. במסגרת הסדר טיעון נמחק אמיר מכתב האישום ועופר הודה^[2].
3. ב-12.10.09 קנה הנאשם את הרכב מהאחים כשבאותה עת הראה האודומטר 55,000 ק"מ, אך הובהר לו על-ידי האחים כי למעשה הרכב נקנה מחברת אורדן ועבר מעל 100,000 ק"מ. הנאשם רשם את הרכב על-שם סוחר הרכב מאור הורנשטיין, לו שילם ₪500, כדי "לחסוך יד" ברישומי הבעלות.
4. ב-10.2.10 מכר הנאשם את הרכב למתלוננים רן וגל לוי, לאחר שהציג להם מצג שווא לפיו הרכב נסע כ-55,000 ק"מ בלבד והיה בבעלות פרטית, אף שידע שטענות אלו כוזבות, וכך קיבל מהם במרמה סך של ₪65,000.

הנאשם כפר במיוחס לו וטען כי כלל לא ידע שהאודומטר שונה, אם אכן שונה, ולכן לא הטעה ביודעין את המתלוננים.

הראיות:

1. **המוכר מר אמיר אשכנזי** הוא מהנדס רכב ובעל מוסך גדול. העד העיד שקנה את הרכב מחברה ויחד עם אחיו עופר החליף את לוח המחוונים השבור בלוח אחר בו הראה האודומטר 45,000 ק"מ. במהלך השנתיים שהרכב היה בחזקת האחים נסעו בו עוד כ-10,000 ק"מ כך שהאודומטר הראה 55,000 ק"מ לפני המכירה לנאשם. לדברי העד, הנושא נבדק היטב ואין כל חיוב בדיון לדווח על החלפת לוח המחוונים. מכירת הרכב סוכמה בין עופר לבין הנאשם, ואמיר התערב בעת עריכת זיכרון הדברים והתעקש כי יוכנס סעיף המעיד שהנאשם מודע להחלפת לוח השעונים - "הובהר לקונה כי קריאת אודומטר אינה תואמת את הנסיעה בפועל" - והוא אף חתם ליד התיקון (ת/6, נ/3). העד אמר שהאחים עדכנו את הנאשם לגבי מקור הרכב בחברה וששוקם לאחר אבדן להלכה, וכן שבמערכת של מוסכי סוזוקי מעודכן הקילומטר ל-100,000 ק"מ. הנאשם התייצג גם בפני האחים בכזב, טען ששמו "אסף לוי" ומסר פרטים לא-לו (זיכרון דברים ת/6). העד הודה שמוטב היה לו היו כותבים בזיכרון הדברים גם את יידוע הנאשם בדבר מקור הרכב. העד הכחיש לחלוטין את טענת הנאשם, כביכול לא הבין מה זה 'אודומטר' וסבר שהכוונה בסעיף שהוסף היא לכך שהיה לרכב בלאי גדול מהמצופה לפי הקילומטר שנסע.

2. **המוכר עופר אשכנזי** סיפר שקנה את הרכב מחברה הסוחרת בכלי רכב לאחר תאונה. לוח המחוונים היה שבור ורק בבדיקה במוסך סוזוקי נודע שקריאה אחרונה באודומטר היתה של 100,000 ק"מ. ברכב הותקן אודומטר מרכב אחר. העד שיפץ את הרכב במוסך של אחיו בעלות ניכרת ולאחר מספר חודשים החליט למכרו (כעבור כמעט שנה, למעשה). העד התרשם מהתנהגות הנאשם שהוא סוחר רכב. לפי הנחייתו של אמיר, הסביר עופר היטב לנאשם את תולדות הרכב שהובילו למחיר נמוך מאוד, אמר לו שהרכב עבר לפחות 100,000 ק"מ לפי המערכת של מוסכי סוזוקי, ואף החתים את הנאשם על ידיעתו בדבר אי-ההתאמה בין האודומטר לקילומטר בפועל - כשהסעיף הוסף בכתב-ידו של אמיר (זיכרון דברים ת/6). הנאשם הציג עצמו כ"אסף לוי", ובעת העברת הבעלות בדואר הציג תעודת זהות (שעופר לא בדק) ללא טופס יפוי כוח. העד הופתע בעדותו לגלות כי על טופס העברת הבעלות בדואר, עליו חתם כמוכר, מופיע שם הקונה "מאור הורנשטיין". במשטרה פגש בנאשם שביקש "אל תסבך אותי, זו העבודה שלי". העד שלל לחלוטין את טענת הנאשם, כביכול לא הבין את המושג 'אודומטר' וחשב שמדובר בבלאי מוגבר, וטען בתוקף כי הדברים הוסברו היטב לנאשם. העד שלל היכרות עם סוחר הרכבים פטריק.

3. **זיכרון הדברים שנחתם בין אמיר והנאשם ביום 17.10.09** מופיע בשני עותקים נבדלים: ת/6, בו רשומים פרטי הקונה "אסף לוי" ונ/3 שהינו עותק מקורי, בו לא מופיעים פרטי הקונה וחתימתו. בשני העותקים מופיע סעיף שהוסף בכתב יד ולפיו "הובהר ללקוח כי קריאת אודומטר אינה תואמת את הנסיעה בפועל".

4. **המתלוננת גב' גל שכטרמן-לוי** סיפרה כיצד פגשו בנאשם, שהציג את עצמו כמאור הורנשטיין, ולקחו את הרכב לבדיקה במכון בדיקה עליו המליץ הנאשם. לאחר הבדיקה קיבלו המתלוננים ההסברים על הליקויים שנמצאו ושאלו ליקוי משמעותי, התלבטו מעט והחליטו לרכוש את הרכב. לדברי המתלוננת, מה ששכנע אותם לכך היו טענות הנאשם לפיהן הרכב נקנה מאשה מבוגרת והיה בשימוש פרטי שלו ושל אשתו, ושהקילומטר נמוך - לו היו יודעים שהרכב היה בבעלות חברה, לא היו קונים אותו. הנאשם רשם את השם "מאור הורנשטיין"

במקום המיועד לפרטי המוכר בהסכם וחתם (ת/3). בהסכם גם נרשם ש"המוכר מצהיר כי הרכב נסע 45,000 ק"מ כמופיע במונה הקילומטרים" והעדה אישרה שהמתלוננים לא טרחו לאמת זאת בספר הטפולים במוסך. סמוך לאחר המכירה הרגישו שהרכב "לא בסדר" ופנו למוסך, ואז התגלה שהרכב עבר קילומטרז' לפחות כפול ועבר הרבה ידיים, לרבות של חברות. העדה נאלצה להודות, תוך התפתלויות וסייגים, כי מאוחר יותר מכרו את הרכב הלאה מבלי להעמיד את הקונה הבא על הבעיות.

5. **המתלונן מר רן לוי** סיפר שכבר במודעה באתר "יד 2", בעקבותיה הגיעו לנאשם, צולם האודומטר שהראה 55,000 ק"מ. כשפגשו בנאשם, שהציג עצמו בשם "מאור", שאל אותו העד והנאשם הכחיש שהוא סוחר רכב. הנאשם טען מפורשות שהרכב נרכש על-ידו מאישה, שהיתה הבעלים הראשון והפרטי. העד אישר שהרכב נלקח לבדיקה במכון "המעבדה" טרם הרכישה ושנמצאו ליקויים, אך לא הבין שמדובר בבעיות מהותיות. העד אישר שהמתלוננים לא בדקו דברים בסיסיים טרם הרכישה - לא את תעודת הזהות של הנאשם, לא את רישיון הרכב בו מופיעות הערה ברורה "הפקדת סוחר... היו בעלים קודמים" (ת/2), ולא את ספר הטיפולים של הרכב במוסך. לאחר הרכישה התעורר בלב המתלוננים חשד והם ביררו במוסך וגילו שלמעשה בבדיקה קודמת של הרכב נרשם שכבר עבר 100,000 ק"מ, וכן שהרכב נקנה מחברת שמירה. העד ערך שיחה מוקלטת עם הנאשם, שהוגשה (להלן), ולאחר הגשת התלונה התקשר אליו הנאשם כדי "לסגור את העניין" אך סרב לבטל את העסקה. שיחה זו לא הוקלטה, כי הנאשם הוא שהתקשר, למקום עבודתו של המתלונן. העד הודה כי לאחר כשנתיים מכרו את הרכב לאחר, ונאלץ גם להודות כי יתכן ולא כל המידע הבעייתי והרלוונטי נמסר הלאה. במכירה זו הפסידו כ-30,000 ₪.

6. **תיעוד השיחה בין המתלונן רן לוי לבין הנאשם ביום 16.7.12** (תקליטור ת/5 א, תמליל ת/5ב): המתלונן כינה את הנאשם "אמיר", לדבריו בטעות. הנאשם אישר שהתחייב שלא הוחלף שום חלק ברכב, לא הגיב כלל לשאלות החוזרות של המתלונן בדבר היותו סוחר רכב ומדוע הסתיר זאת, עד שלבסוף הודה בכך. הנאשם לא הכחיש כלל את טענות המתלונן לפיהן אמר למתלונן שהרכב היה אצלו שנה וחצי לאחר שנקנה מאישה שהיא אדם פרטי, עד שלב מאוחר בשיחה בה טען שהרכב נקנה מאמיר ושהמתלונן ראה את הרישיונות שלו. לטענות המתלונן לעניין שינוי הקילומטרז' השיב הנאשם ש"ככה קניתי אותו" וכן טען שלא ידע על בעלויות קודמות של חברות. הנאשם מדבר על לבו של המתלונן, מנסה לשכנע אותו לתקן את הרכב על חשבון הנאשם, וגם מציע לו לפחות ברמיזה לגלגל את העניין על הקונה הבא.

7. **מר תומר אסייג**, בעל מוסך מורשה סוזוקי בירושלים, העיד כי הרכב נמסר לו על-ידי המתלוננת לבדיקה ביום 12.10.10. אז בדק את רישומי הרכב במערכת הממוחשבת, המאגדת את כל המוסכים מורשי סוזוקי, ומצא כי על-אף שהאודומטר הראה באותה עת 56,700 ק"מ (ת/1), הרי ראה כי למעשה טופל הרכב במוסך אחר ב-2009 וכבר אז הראה האודומטר 120,000 ק"מ. העד העיד על-כך מזיכרונו, שכן לא הדפיס או צילם את מסך המחשב בו ראה את הנתון המחשיד. לשאלת הסניגור המלומד השיב העד מניסיונו כבעל מוסך ותיק, שבמקרה בו הוחלף לוח המחוונים - חובה לשלוח את לוח המחוונים החדש שיוקן ברכב למכון ייעודי שיקבע את החיווי למצב כפי שהיה בתיעוד אחרון. אמנם לא מוכר לעד נוהל כתוב, אך לדבריו האודומטר חייב לשקף מצב אמיתי מבחינת משרד התחבורה.

8. **מר שמואל יעקב, מנהל במכון הבדיקה "המעבדה"** בו נבדק הרכב לפני מכירתו למתלוננים, התייחס לדף מצולם משני צדדיו (נ/4) שבו מצולמים רישיון הרכב, תעודת הזהות של המתלונן ורשיון הנהיגה של הנאשם

מצד אחד, וכרטיס העבודה של המכון מצד שני. לדבריו, צילום זה נעשה על-ידי הפקידה לכל רכב שמגיע לבדיקה לקראת מכירה, בו היא מצלמת תעודות מזהות של המוכר והקונה. דף מצולם זה נשאר במכון ולא מוצג או נמסר לקונים, שמקבלים טופס בדיקה. העד ציין שהפקידה לא בודקת התאמה בין רישיון הרכב לתעודת הזהות, כי אדם יכול למכור רכב גם אם אינו בעליו הרשום. מהדף לא ניתן אפוא לדעת אם הקונה ראה את רישיון הרכב או את תעודת הזיהוי של המוכר.

9. **מר פטריק עמוס, סוחר מכוניות**, הגיע להעיד מטעם הנאשם. לדבריו, נזכר באירוע לפני כחמש שנים בו הציעו לו האחים אשכנזי לקנות את הרכב והם אמרו שהאוטו "נקי" והקילומטרז' נמוך. כיון שלא השתוו על מחיר, לא נכנס כלל לשאלות של תאונות ובדיקות. לדברי העד, הוא מכיר את הנאשם שנים אך ללא קשר חברתי. העד לא ידע שהנאשם קנה את הרכב או מה נאמר לו. למעשה, תרומתו של העד לבירור המחלוקת זעומה.

10. **הודעת סוחר הרכב מר מאור הורנשטיין (ת/11)** הוגשה בהסכמה. העד מסר שהנאשם אכן סוחר ברכבים ושקנה את הרכב ורשם אותו על-שם העד בהסכמתו. פרט לכך, לא הוסיף לידוע.

11. **פלט רשימת בעלים ומחזיקים (נ/1)** מעיד כי אכן היה הרכב בבעלות של שלוש חברות שונות עד שנקנה על-ידי אמיר אשכנזי.

12. **גרסת הנאשם במשטרה** נמסרה בהודעתו מיום 8.4.10 (ת/8) ובעימות עם עופר (ת/9) ואמיר (ת/10). הנאשם אישר שקנה את הרכב מהאחים כשהאודומטר הראה 55,000 ₪ ולאחר מספר חודשים מכר אותו למתלוננים, מבלי שידע שהקילומטרז' גבוה יותר. הנאשם אישר שאמר למתלוננים שהרכב היה בבעלות פרטית בלבד ולדבריו לא ידע שהיה בעבר בבעלות חברות. הנאשם הכחיש היכרות עם "אסף לוי" והכחיש היכרות עם המסמך שעליו פרטיו, טען שלקונים כלל לא אמר את שמו, ושמשמו של סוחר הרכב מאור הורנשטיין השתמש כדי "לחסוך יד". הנאשם הכחיש שאמיר או עופר אמרו לו שהקילומטרז' גבוה מהמוצג או שהרכב היה בבעלות חברה - אף שהודה שאמיר אמר לו שקנה את הרכב מחברת אורדן. הנאשם לא זכר או לא ידע להסביר מדוע פרטיו לא מופיעים בזיכרון הדברים שנחתם עם האחים (ת/6, נ/3). הנאשם גם סרב למסור פרטים על עד מטעמו. לגבי הסעיף שהוסף בכתב יד לזכרון הדברים, טען הנאשם שהבין שמדובר בבלאי גבוה שלכאורה אינו תואם את הקילומטרז'.

13. **עדות הנאשם**: הנאשם אישר שהוא עוסק במסחר בכלי רכב, כסוחר לא מורשה. בעדותו מסר הנאשם כי למעשה הכיר את אסף לוי, שהוא סוחר מכוניות שהציע לו לקנות את הרכב מהאחים, אך במשטרה הכחיש זאת מפחד מפניו. הנאשם הכחיש שהאחים מסרו לו שהקילומטרז' באודומטר אינו נכון או שהיה בחברה או שהיה "אבדן להלכה". התוספת בכתב יד בזיכרון הדברים הוסברה לו כמתייחסת לבלאי גבוה ביחס לקילומטרז', כי הרכב נסע בשטח. למתלוננים הציג הנאשם את רישיון הרכב על-שם אמיר אשכנזי שהיה עדיין בתוקף. תשובותיו של הנאשם לגבי נסיעת אשתו ברכב, לדבריו, ללא רישיון רכב תקף וללא ביטוח, כמו-גם לגבי אי-החתמת הורנשטיין על זיכרון הדברים, היו מתחמקות ולא אמינות. הנאשם הודה שזיכרון הדברים היה מוכר לו, אך טען כי לא הבין את התוספת בכתב-יד כיון שהוטעה על-ידי האחים. לדבריו, גם לא בדק בעלויות קודמות. הנאשם לא ידע להסביר, מדוע לא תיקן את המתלונן שקרא לו "אמיר". הנאשם הודה שאמר למתלונן שקנה את הרכב מאישה, אך שזה לא נכון. הנאשם אישר-למעשה שהמתלונן לא ראה תעודה מזהה שלו במכון הבדיקה.

דין ומסקנות:

1. נאמנות עלי הראיות המשולבות - עדויות האחים אשכנזי, שהם נטולי אינטרס לעניין זה ועדותו של מר אסייג, שהוא נטול אינטרס בכל העניין - המעידות שהאחים אשכנזי קנו את הרכב מחברה הסוחרת ברכבים שלאחר תאונת, תקנו אותו והחליפו את לוח המחוננים בלוח אחר, שבו האודומטר הראה קריאה שגויה ונמוכה של הקילומטרז' - 55,000 במקום לפחות 100,000 ק"מ.

2. אין חולק, כי הנאשם רכש מהאחים את הרכב ביום 12.10.09 כשהרכישה תועדה בזיכרון דברים בו הוסף משפט מפורש בכתב יד - "הובהר ללקוח כי קריאת אודומטר אינה תואמת את הנסיעה בפועל".

3. אין חולק, כי הנאשם מכר את הרכב למתלוננים מבלי לומר להם שהרכב היה בעבר בבעלות חברה או שהאודומטר מראה חיווי שגוי ומופחת.

4. הנאשם טוען כי לא ידע נתונים אלו, כנגד עדויותיהם של האחים אשכנזי שטענו שמסרו לנאשם את הפרטים, ואני מעדיף ללא היסוס את עדויותיהם מעבר לכל ספק:

א. עדויות האחים משתלבות זו בזו, אך לא עד-כדי מסכת זהה המעוררת חשד לתיאום אסור;

ב. הנאשם, לפי דבריו שלו, שיקר בפרטים שונים במשטרה, מפחד או ממניעים אחרים;

ג. טענתו המאוחרת של הנאשם לעניין "אסף לוי" לא עלתה כלל קודם לעדותו במשפט, וכנראה גם הוסתרה מסניגורו, שלא עימת את האחים אשכנזי באמצעותה, על-אף היותו יסודי ביותר;

ד. הנאשם הודה כי שיקר למתלוננים ואמר שקנה את הרכב מאישה שהיתה "יד ראשונה", הסתיר מהם את זהותו האמתית ועוד, ואישר-למעשה את דברי המתלונן שטען שסמך על הנאשם ולא בדק את הפרטים;

ה. תשובותיו של הנאשם ביחס לעניינים שונים, שוליים-כביכול, שעלו בחקירתו הנגדית כמתואר לעיל, היו מתחמקות ותמוהות, עניין שבוודאי לא יכול להוסיף לאמון בו;

ו. הנאשם הודה במשטרה שידע שהאחים אשכנזי קנו את הרכב מחברת אורדן (שאף רשומה כבעלים היסטורי של הרכב, 1/נ) ולכן לא ברור כיצד יכול היה לטעון שהרכב מעולם לא היה בבעלות חברה;

ז. משהודה הנאשם כי נאמר לו, אף נכתב, כי קריאת האודומטר אינה תואמת את המציאות, עובר אליו נטל כבד מאוד להסביר כיצד למרות דברים מפורשים אלו טוען הוא היום שלא ידע במה מדובר. הנאשם טוען כי לא הבין וכי נמסר לו הסבר מטעה, אך הדבר אינו מתיישב עם ניסוח הסעיף ואיני מקבל טענה מיתממת לפיה הנאשם, העוסק במסחר ברכב, לא

טרח לברר מהו 'אודומטר' - אם לא ידע זאת קודם לכן;

ח. אכן, מונח זה - אודומטר - איננו מונח שכיח בציבור, כולל ציבור העוסקים ברכב, המשתמש במונחים אחרים כגון 'מד קילומטרים' או 'מד אויץ'[3]. עדיין, בנסיבות העניין אין זה הגיוני כלל שהנאשם לא שאל משמעותו של מונח זה, אם אמנם לא ידע. הנאשם מספק תשובה כללית בלבד, ולא טוען שביקש או קיבל הסבר למשמעות המונח-גופו;

5. השיחה המוקלטת מתעדת שקרים והסתרות של הנאשם, כמו לעניין זהותו האמתית, טענה שהרכב נקנה מאישה ועוד.

6. אני קובע אפוא כי האחים אשכנזי מסרו לנאשם פרטים מלאים לעניין החלפת האודומטר ואי-ההתאמה בין החיווי למציאות.

7. עוד נאמנים עלי דברי המתלוננים, הנתמכים גם בדברי הנאשם עצמו לעניין פעולתם מתוך בלבול וחוסר ניסיון, כשלא בדקו נתונים כוזבים שמסר להם, כגון את שמו האמיתי. מחדליהם של המתלוננים מלנהוג בזהירות-יתר ולבדוק את כל הטעון בדיקה אינם פוטרים את הנאשם מאחריות.

8. אני קובע אפוא כי הנאשם נמנע מלמסור למתלוננים את הנתון האמתי שהיה בידו לעניין האודומטר והקילומטרז' ואף לעניין בעלות קודמת של חברה אחת לפחות, בכוונה לרמותם, כשלו היו יודעים את מצב הדברים לאשורו - היו נמנעים מרכישת הרכב ותשלום לנאשם.

9. לעניין טענות אפליה והגנה מן הצדק:

א. כפי שציינה התובעת המלומדת, אין צדיקים בתיק זה. התביעה העמידה לדין את אמיר ועופר אך כתב האישום נגד אמיר נמחק. לא הוצגה לי כל תשתית עובדתית לפיה אוכל לקבוע שמחיקתו של אמיר היתה לא-מוצדקת מבחינה ראייתית, כך שניתן יהיה לבסס טענת אפליה על בסיסה;

ב. באשר למתלוננים, החשד כי רימו את הקונה מהם הינו כבד. עם-זאת, מהחומר שהוצג לי לא עולה כי התביעה אמורה היתה בהכרח לקבוע ברמה מספקת כי אכן החשד מצדיק אישום, שכן המכירה בוצעה באמצעות אחר - סוחר מכונות. כך או אחרת, מדובר על מעשה אחר לחלוטין, שאין לו קשר לנאשם;

ג. לא מצאתי אפוא הצדקה לזיכוי הנאשם או ביטול כתב האישום מטעמי "הגנה מן הצדק", וגם לא בסיס מספיק לקביעת פגם בפעולת התביעה כרשות מנהלית;

ד. לפיכך, נדחות טענות אלו של הנאשם;

10. לא עלו כל טענות משפטיות בנוגע לסעיפי האישום, ומשהתקיימו יסודות העבירות, יורשע בהם הנאשם.

11. לא תתקבל עתירת התביעה להרשעת הנאשם בעבירות נוספות, לפי סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי,

משלא מצאתי כי הנאשם יכול היה להתגונן מפני האשמה מפתיעה זו, וגם בשל העדר מסוימות בעובדות.

סוף דבר אני מרשיע את הנאשם במיוחס לו בכתב האישום:

1. שימוש במרמה במסמך[4] הקשור לשימוש ברכב, לפי סעיף 413ח(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

2. קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק הנ"ל.

ניתנה היום, ח' תמוז תשע"ד, 06 יולי 2014, במעמד הצדדים.

[1] מכונה גם, בדרגות שונות של דיוק, "מד קילומטרז'" ו"מד אוץ";

[2] הודעת התובעת, ע' 23;

[3] בפסיקה הופיע מונח זה עד עתה פעם אחת בלבד, לפי חיפוש ב"נבו";

[4] ה"מסמך" הנו האודומטר עצמו;